

ACC. N.R. *M. 9217: 1-11.*

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Sten Borg*
Härad: *Albo* Adress: *Hantverksgat. 17. Lund*
Socken: *Ravlanda* Berättat av: *Mårten Olsson*
Uppteckningsår: *1943* Född år *1856* i *Gyllebo, Vemmerslövs* sn.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Maran.	s. 1.
Gifttermål med maran.	s. 1-2.
Varulven.	s. 2.
Bäckhästen.	s. 3.
Skaumannen.	s. 4.
Skausnuvan.	s. 4.
Jättekast.	s. 5.
Jätte som kyrkobyggare.	s. 5-6.
Mjölkhare.	s. 6-7.
Lyktegubbar.	s. 7.
Sjunga maj . Majgille.	s. 8.
Gå julaspöge.	s. 8-9.
Gå knuda.	s. 9.
Gå Felix.	s. 9.
Jul.	s. 10.
Gravekarna.	s. 11.

ulna b. 12
"
"
H. G. 21
"
"
ulna b. 53.
"
"
25.
"
"
H. G. 3
"
"
H. G. 17, Luf. 34

26-7/11

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 9217: /

Maran.

Förr i världen när en kvinna var med barn så kunde det hända att för att hon skulle få en lätt barnafödsl så spände hon opp en fölhinna mellan ett par stolpar och så klädde hon sej naken och kröp igenom hinnan. Dom sa förr att det skulle göra så att dom fick en lätt barnafödsl. Men var det nu så att barnet var en flicka så blev hon en mara och var det en påg så blev han varulv.

En gång var där en påg som ansattes å en mara. Hon re honom så att han knappt kunde andas. Men så en gång när hon var där och re honom så fick han stoppat igen hålet som hon hade kommet igenom och då var hon tvungen till att stanna hos honom. Och då visa det sej att det var en

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9217:2

grann tös. Hon blev hos honom och han gifte sej med henne. Så var allt bra en tid, men så en söndagsmorrön så låg dom länge och då snacka han om för henne hur hon hade kommit dit och så visa han henne pluggen som han hade satt i hålet och tog bortt den. Och medesamma så försvann hon ut genom hålet och sen såg han henne inte mer.

Varulven.

Varulven var en stor svart hund som hade tre ben och det fjärde utsträckt till svans. Han bruka springa etter havande kvinnor för att han skulle kunna riva dom och äta fostret, för det var på det viset han skulle bli fri från att gå varulv. Jag minns att när jag var påg så fick jag ibland gå med min mor om kvällarna när hon skulle gå och buda

2
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9217:3.

dagsvekke. För var det bara så att fruntimmerna hade en påg
mäd sej så hade varulven ingen makt till att skada dom.

Bäckhästen.

Bäckhästen har jag hört talas om att han skulle va vit
eller grå och så kunde han göra sej så lång som helst. En
gång var där en del skoleglyttar som hade fått syn på en
häst och skulle försöka ria på honom. Dom klev opp den ene
etter den andra och ju fler som kom opp ju längre blev
hästen. När så den siste också skulle kliva opp så kom han
till att se hur lång hästen var och då skrek han; "Kors i
Jösse namn en sån lång häst!" Och medesamma så var hästen
borta och alle glyttarna låg på marken. Men hade inte
pågen sagt som han gjorde så hade bäckhästen tatt dom med sej.

3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9217:4

Skaumannen.

Skaumannen höll till nere i skogen vid Skodala. Dom sa att han ibland kunde komma in i stuan och elda i kakelugnen åt folk när han visste att det skulle bli kallt.

Skausnuvan.

Skausnuvan har jag inte hört talas så mycke om. Jag har bara hört att hon skulle va ett grannt fruntimmer framtill men bakifrån såg hon ut som ett baktråg. Hon var farlig till att lura folk vilse. Och sen skratta hon etteråt. Men om man tänkte på att vända på mössan eller rocken så hade hon ingen makt längre utan då kunde man hitta rätt.

4
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9217:5

Jättekast.

En gång var där en jätte på Stenshuvud som inte tyckte om klockringningen i Maglehems kyrka och därför så tog han en stor sten och kasta den mot kyrkan för att fördärva den men den nådde inte fram utan den trilla ner en bit ifrån. När dom sen skulle bygga banan så sprängde dom den och den var så stor så där blev många lass av den.

Jätte som kyrkobyggare.

Det var en gång en jätte som hade kommit överens med en man om att han skulle bygga en kyrka. Till lön skulle han ha mannens hjärteblod men om mannen kunde gissa jättens

5
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9217:6

namn så skulle han bli fri. När så jätten hade byggt i 3 år så var nästan kyrkan färdig men mannen hade inte fått reda på jättens namn. Så en dag när han var ute och gick så fick han hura hur jättens fru trösta sitt barn och sa: " Gråt nu inte för i morgon kommer Finn, faren din, med mannens hjärteblod. Då blev mannen glad och sa jätten namnet. Men då blev jätten så arg så han tog en sten och slog den mot kyrkans mur så där blev ett hål och det hålet har dom sen aldrig kunnat reparera.

Mjölkahare.

Förr talte dom mycket om mjölkaharar. Det var harar som dom som kunde trolla hade gjort. Dom sprang omkring och

6

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9217:7

mjölka grannarnas kor och spydde sen opp mjölken till sin husbonde. Om dom kom åt att skjuta en sån hare och skulle se etter där han stöp så var det bara en gammal stövel och lite mjölk.

Lyktegubbar.

Ibland kunde man få se lyktegubbar som sprang omkring ute på markerna. Dom sa att det var lantmätare som hade vatt oärliga mens dom levde och därför så fick dom sen etter dom va döa gå omkring och mäta.

7.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9217:8.

Sjunga maj.

Det var Valborgsmässoafton som dom brukade gå omkring och sjunga maj. Jag har varit med flere gånger. Vi hade alltid musik med och jag spelte dragspel. Vi skulle ha ägg i var gård vi kom. Dom samla vi och gjorde sen ett majgille. Vi la ihop och köpte brännevin och så bjöd vi fruntimmerna till gillet. Gillet hade vi alltid ett par dar etteråt. Vi dansa då ute i nån skog. Vi börja på ettermiddan och höll på till 12 på natten. När vi gick omkring och sjöng så brukade vi först sjunga majvisan och sen sjöng vi pievisan, men jag har glömt bägge två nu.

Gå julaspöge.

På julen skulle dom alltid gå julaspöge. Dom klädde då ut

8
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9217:9

sej så att man inte skulle känna igen dom. Dom kom bara in i stuan och viste sej och så skulle man bjuda dom på sup.

Gå knuda.

På tjugondag jul skulle dom gå med knuda. Då hade dom med sej en träknuda och gick omkring i gårdarna. När dom så kom på ett ställe så smög dom sej in och öppna stuedörren och slängde in knudan och sen sprang dom för ingen skulle få veta vem det var som kastat knudan.

Gå Felix.

På Felix gick dom omkring med en Felixgubbe. Det var en gubbe av halm som dom hade klätt ut med nära gamla kläder

9
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR M. 9217:10.

10

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och som dom gick och satte i gårdarna i hemlighet.

Jul.

I mitt hem hade vi aldrig nån julgran. Men jag vet att där v
var andra som hade sån. På herregården i Gyllebo hade dom
alltid julgran. Där blev tjänarna till julen oppbudna och
fick granna presenter i julklapp av herrskapet.

När det var jul skulle man äta 2 gånger om än det var aldrig
så fattigt. Det var på julaftonen. Vi hade alltid lutfisk
och gröt. Och vi bruka alltid rimma till gröten, men dom
rimmen har jag glömt.

ACC. N:R M. 9217: //

Gravekarna.

Här bodde en klok gumma i Åhusa kärr som hette Gravekarna. Hon var fin till att ställa fram tjuvar. Det var många som besökte henne men hon tog aldrig betalt utan man fick ge vad man ville. En gång blev hon stämd för kvacksalveri av en landsfiskal som hette Zettergren. En tid etter så träffa jag Zettergren och då kunde han knappt gå. Och han så då till mej; " Jag skulle aldrig ha stämt Gravekarna för nu nhar hon gjort det här vid mej."

//
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV